

CSONGRÁDI UJSÁG

Előfizetési árak:
Egész évre 4 korona, fél évre 2 korona, negyed évre 1 korona.
Egyes szám ára 8 fillér.
Megjelenik minden vasárnap reggel.

Felelős szerkesztő
Társszerkesztő
SÁGHY MIHÁLY BLÁZSIK MIHÁLY

Szerkesztőség:
II. kerület, Rózsa-utca 7. szám.
Kiadóhivatal:
Bozó és Justin könyvnyomdája Szentháromság-ter 2. szám.

III. évfolyam.

Csongrád, 1905. június 25.

26. szám.

Nemzeti közigazgatás.

A levegő tele van sovínizmussal s bár jogos, természetszerű és igazságos a hazafiúi érzelmek szentimentális megnyilatkozása is, felemeljük szavunkat a túl sovén irányzat ellen, mert a sovínizmus, szenvedélyességen alapulván, alkotásokra képtelen. A sovínizmus különben is befejezte ez idő szerint működését azzal, hogy ugyanokban, mint okozatban uralomra segítette megmozgató tényezőit. Nekünk azonban nem kenyerünk a politika, mások bölcsesége irányítja azt és célunk mindenkoron az volt, hogy az általános jólét előkészítésén, megteremtésén dolgozzunk.

Új jelszólul azt dobták a közélet harcossáinak a táborába, hogy a közigazgatás legyen nemzeti! Mi ezt minden tekintetben aláírjuk, de tisztelettel kérjük e jelszó bajnokait, hogy mit értenek alatta?

Mert agitacionális célra ily magasztos eszmét felhasználni profán dolog, sőt merénylet a nemzeti közigazgatás gondolatának és megvalósulásának a felségsége ellen!

Ha azonban a nemzeti közigazgatás fogalma alatt a nemzeti munka, jelleg és erő kifejezését akarják kidomborítani, párosítva azzal, hogy a haladással összeilleszték megvalósító eszközeiket, akkor mindenkinek hirdetni kell a nemzeti közigazgatást, amelyért ilyenformán küzdeni nemcsak hazafiúi kötelesség, hanem a szeretet hitvallásának a parancsolata.

Tagadhatatlan, hogy közigazgatásunk eddig is nemzeti volt és ma is annak látszik. De oly maradi módon nyilvánul meg, hogy a nemzeti jellege csak a maradiságban, a hasznot nem hajtó, ősiségi tradíciókban nyilvánul meg. A tradíciók pedig lehetnek pedagógiai eszközök a nemzeti, az ősi ihlet felkeltésére, de modern korszakunkban a munka az erő és a nemzeti öntudat érvényesülésére alkalmatlanok. Az élet annyira anyagi, hogy csak a reális bázist fogadhatjuk el igazi alapul a lét küzdelmében és ha a közigazgatás a közjólét érdekében való, akkor arra kell törekednünk, hogy közigazgatásunkat modern, reális alapokra fektessük le.

Ilyen realitást igényelnek a községi népiskolák, melyeknek felügyelete eddig a közigazgatási hatóságok részéről csak pedagógiai alapon eszközöltetett, pedig éppen a népiskolának kötelessége, hogy a gyermeket a gyakorlati élet számára nevelje, mivel az elméletek nem nyújtanak kenyérkeresetet. Ezért a közigazgatásnak

is kötelessége odahatni, hogy a népiskolák levegőjét gyakorlati eszmék szolgálatának és hivatásának szögezze le. Az angol közigazgatás, mely amellelt legolcsóbb az egész világon, a népiskolák feletti felügyeletét és annak gyakorlatiaságra való ösztönzését tartja legfontosabb hivatásának s ez magyarázza, hogy a csak népiskolát végzett angol polgár már életének tavaszán teljesen gyakorlati ember és nem oly ábrándozó, mint a mi hasonló végzettségű társadalmunk tagjainak legnagyobb része.

Az okos, józan befektetés csak hasznot hajthat és ezért le riadjanak vissza a városok vezérférfiai a befektetéshez szükséges kölcsönök felvételétől. A világitásra, iskolák, intézmények létesítésére s hasonló hasznot hajtó dolgokra befektetett tőkék nem vesznek el, sőt örökre megmaradnak — anyagban s ha látszólag meg is erőltetik a polgárság anyagi izmait, tényleg könnyitenek ugy a köz-, mint a magánterheken, amennyiben, köztulajdönt képezve, éppen a közjót emelésére, szolgálatára leendenek.

Hogy pedig könnyebb, elviselhetőbb legyen a befektetésekhez szükséges kölcsönök eszközlése, létesítsen maga a közigazgatás pénzügyintézeteket a törvényhozó országgyűlés egyetértésével. Az ily pénzügyintézetek mindenk előtt a polgárságnak olcsó kitélt nyujtanának, másodsor éppen a fenti ok miatt a többi, magánkézben levő pénzügyintézetet arra szorítanák, hogy kulánsabban, olcsóbban és megközelíthetőbben álljanak a közönség rendelkezésére. Ha a közigazgatás a saját bankjától venne fel aztán kölcsönöket, akkor a kamat nem terhelné annyira az adófizető polgárságot, sőt egyes befektetések után való adók is elesnének, mert a pénzügyintézet nyereségből, osztalék helyett, a közjót szolgáló alkotásokat kapna a polgárság.

Ezek mind merész ötleteknek látszanak a konzervatív és pessimista felfogású emberek szemében, de a fiatal generáció, méltányolva, latolgatva a külföld hasonló, bábérszavú példáit, idővel maga is rájön, hogy a modern szellemű közigazgatási vállalkozások megvalósítandók.

A közigazgatás utóvégre nem hivatalnoki gépezet, nem kenyéradója sematikus rovatokat vezető copf hivatalnokoknak, hanem elsősorban alkotó része és eleme az államnak s mint ilyen, nem csupán irnokokra és szabályrendeletezőkre van szüksége, hanem alkotó elmékre, erőkre és tényezőkre. Ha a korral haladva akarunk fejlődni és életberendezésünk esetleges

kényelmét állandósítani kívánjuk s nem akarunk kijönni a kerékvágásból, akkor a korszellem törvényei szerint éljünk és legyünk modernek. A törvényhozás nem örök időkre hoz törvényeket, sőt maga megváltoztatja, megsemmisíti azokat, mihelyt túlhaladott álláspontot, maradi és hasznot nem hajtó érdekeket képviselnek.

A haladás nem volt és nem lehet ellensége a nemzetnek, mert hiszen akkor a fejlődés, — haladáson alapulva, — szintén ellensége volna a nemzetnek. Ez pedig nevetséges feltevés! Csak a modern munka gazdagíthat bennünket úgy erkölcsileg, mint anyagilag s azért a nemzeti közigazgatás eszméjét a modern munka gondolata testesítse meg!

Alkotmányos mozgalom.

Az elmúlt hét, eseményeit tekintve, elég mozgalmassá mondható. És élénkebbek is a napok, ha választásról van szó. Ami érthető dolog, mert a magyar ember oly igen nagyon szeret választani. Most ezt emeli a nem irigylendő ügynevezett magasra, aztán megújja és választ másikat, mert ha nem választhatna, ugyan mi lenne az alkotmányos szabadsággal?

Szavazni!

Ez a fő.

Miután pedig országszerte a koalíciós függetlenségi előtt dereng a jövő, a más pártállású, teljesen független gondolkodású polgárok szöbe sem jöhetnek. Csak pártbéli legyen az illető, akkor már számít, különben letörök, legázolják, mert így követeli az új életre kelt függetlenségi testvéri szeretet.

Akik pedig azt hinnék, hogy csak a paraszti ember ellensége az „úr“-nak, az nagyon csalódik, mert vannak Magyarországon urak, akik nem úri módon gondolkoznak és mulandó népszerűségi hajhászból még a jó barátot is hazáruháznak kiáltják ki.

Szinte megcsömörlik az ember az émelegő szavaktól, mikor az erőszakos és mindenaróni igazság szeplőtlenességét hangoztatják különösen azok, akik, nevezzük a gyereket nevéen, érdekből álltak a koalíciós táborba.

Az országos válság egyes jelenségei érezhetőek Csongrádon is. Ha politikai lap volnánk, szeretnénk rámutatni arra a lelketlen spekulációra, amit egyesek elkövetnek a szent szövetség leple alatt azért, hogy míg lehet, érvényesüljenek.

Igy azonban be kell érnünk azzal, hogy egyszerűen regisztráljuk, hogy szerdán községi képviselői „választások“ voltak, míg pénteken megyebizottsági tagokat választott a szavazni kész óh nép.

A szavazás eredménye úgyszólván egyhangú

Fagylalt-különlegességek kizárólag Hubert János cukrásznál
(Jókai Mór-utca 2. Sarusi-féle ház.)

Vasár- és ünnepnapokon külön szobák állnak a tisztelt közönség rendelkezésére.

volt, csupán három kerületben „mert“ ellenjelöltként fellépni három ember, akik egyáltalán nem mutatnak hajlandóságot, hogy a helyi koalíció árnyékától megijedjenek.

Persze, győzelemről szó sem lehetett. Hivatalos pressziók, gyengéd nyomások érvényesültek némely helyeken és a dolog vége bukás lett.

Ide is írjuk a neveket, akik megbuktak, hadd szégyeljük magukat: Sághy Mihály, Forgó György és Horváth Mátvás.

Hát kellett ez nekik. Egy némelyik ember „sötét foltnak“ nevezte a merényletet, amiért elég képesnek érezték magukat a községi képviselő-ségre. Na jó. Hát szégyeljük magukat!

Azután megtörtént a győzelem és zászló alatt — bevonultak a belvárosba a „győztesek.“

Pénteken a megyebizottsági tagokra szavaztak és csudálatos módon megint — győztek. Ennyi győzelmet még csak a japánok értek el az oroszokkal szemben s nem róható fel nekik bűnül, hogy tobzódnak a győzelmi mámorban.

A „győzelem“ itt annál könnyebb volt, mert nem állottak ellenféllel szemben. Ami e dologban némelyek által történt, az ugrasztás volt csupán, semmi több, de kár volt elkövetni azt is. Hadd győzzön a nép már egyszer és az „eszme“. És hadd hulljon a férgese. Hiszen nem való semmire, aki nem tolja a jó emberek szekerét.

Majd ha pedig eljön a kiábrándulás órája, akkor egy táborban lesz minden magyar ember, csak aztán a koalíciós uraknak ne fájzon majd a lábuk, merta jelszó akkor csak egy lehet: előre!

Községi közgyűlés.

Folyó hó 20-án dél előtt 9 órára lett egybehiva a közgyűlés, melynek első tárgyát az képezte, hogy az 1904. évről összeállított s közszemlére kitett községi számadások elbíraltassanak s megfelelő elintézés céljából az illetékes hatósághoz felterjesztessenek. Csongrád vármegye részéről e célból dr. Mátéffy László lett kiküldve, ki előrebocsájtotta, hogy a jóváhagyás végett beterjesztett számadások a közgyűlés által kinevezett számvizsgáló bizottság által előzőleg megvizsgáltattak és jóváhagyási záradékkal elláttattak. Érdekes volt azonban Kókai István azon

észrevétele, hogy ő azt nem érti, hogyan működhetett az a bizottság nélküle, mikor hát voltaképen ő is tagja lenne, ha arra egyáltalán meghívást kapott volna. Az előadó jegyző azonban nem késett és az elfekvő iratok között levő meghívóból a fejére olvasta, hogy a kiküldött számvizsgáló bizottság mely időre lett szabályszerűen egybehiva, s csodák-csodája, az ő neve is ott fityegett, még pedig saját aláírásával láttamozta a meghívót.

Dr. Mátéffy László az érdekes észrevétel után felhívta az előadó jegyzőt, hogy a már megvizsgált számadásokat terjessze elő, s ha netalán valakinek bármiféle észrevétele lenne, sziveskedjék azt a megfelelő tételeknél előterjeszteni.

A gazdasági számadások, illetve nagyréti birtokosság tulajdonát tevő hajóhidra vonatkozó egyes tételeknél dr. Szarka Mihály azon észrevételét terjesztette elő, hogy neki ugymond arról van tudomása, habár konkrét adatokkal nem rendelkezik, s így senkit gyanúsítani, vagy vádolni nincs szándékában, de azok nézete szerint a rendszeres számadást nélkülözik, amennyiben az egyes használhatatlanná vált anyagokból befolyt összegek nem állnak párhuzamban a tényleges értéknek, miután azok jóval csekélyebb összegekért lettek elárúsítva, mint amennyit megértek. Már pedig tudomásunk szerint minden egyes esetben az eladásra kerülő fák nyilvánosan kihirdetettek s a legtöbbet ígérőknek lettek eladva. Ennek dacára egy bizottság lett kiküldve a képviselő testület kebeléből, hogy alapos vizsgálat alá vették úgy a kezelési rendszer, valamint a számadásba beillesztett tételek valódiságának megállapítása.

A többi számadásokra vonatkozólag észrevétel nem adatott be s azokat a közgyűlés jóváhagyta, illetve tudomásul vette.

Következett a tisztújító közgyűlés, mely a törvény értelmében a főszolgabíró elnöklete alatt tartandó meg. Köztudomáson alapszik, hogy Borhegyi János volt számtiszt aggkorára való tekintettel kegydíjért

folyamodott a közgyűlés elé. A közgyűlés méltányolva kérelmezőnek a község szolgálatában eltöltött 33 évi szolgálatát s beállott munkaképtelenségét, megfelelő kegydíjazásban részesítette.

A meghozott határozat jóváhagyás végett felterjesztett a vármegye törvényhatósági bizottságához, mely a legutóbbi ülésén azt jóváhagyta. Minthogy a főszolgabíró tudomással birt arról, hogy Borhegyi János számtiszt kegydíjazása a felsőbb hatóság által is jóváhagyott, indítatva érezte magát saját hatáskörében intézkedni a számtiszi állás betöltése iránt. A régi bevett gyakorlat szerint a főszolgabíró úr egyszerűen átírt a község előjáróságához, hogy a számtiszi állás betöltése végett hívja egybe a tisztújító közgyűlést. Soha ezen eljárása senki által nem kifogásoltatott s így más intézkedést foganatosítani nem is állott módjában, mindemellett dr. Szarka Mihály képviselő a legkíméletlenebb megtámadtatásban részesítette, sőt határozott tiltakozásának adott kifejezést aziránt, hogy a közgyűlésen elnökölhessen, miután nem a főszolgabíró, de a község bírja és jegyzője hívta egybe a mai közgyűlést, holott neki állott volna kötelességében a tisztújító közgyűlést egybehívni.

A főszolgabíró nevezett képviselőnek a felhozott érvekre válaszul azt adta, hogy neki nem áll módjában öt eljárásában akadályozni, ha esetleg ő azt törvénytelennek tartja, tegye meg előterjesztését az illetékes hatóságánál, de ő a megüresedett számtiszi állást minden tiltakozása ellenére is betölteti. A legnagyobb lárna közepette a főszolgabíró felolvasta a beérkezett pályázati kérvényeket s ahhoz képest szavazásra bocsájtotta a jelöltek névsorát.

Miután az ellenzék meggyőződött arról, hogy a főszolgabíró az általuk tervszerűen előre kidolgozott taktikának fel nem ül, a teremből eltávoztak és a választásban részt sem vettek. A közgyűlés pedig a főszolgabíró eljárását helyeselve, a megüresedett számtiszi állásra a pályázók

Vasárnapi levél.

Közéletünk kétségtelenül legkimagaslóbb alakja az, ki több mint 30 évi közszereplésre s funkcióra tekinthet vissza. Igaz ugyan, hogy ezt a közszereplést megelőzőleg, midőn a hetvenes évek közepén egy alkalommal megyei képviselő választásról volt szó, ez a bácsi a „Krisztus kinszenvedésére“ kérte a szavazókat, hogy őt bizalmukkal tiszteljék meg. Ezen időben „félreismert lángész“ lévén, szerencsésen el is bukkolt. A bukás ekkor úgy értelmezett, hogy el kell bukni az olyan embernek, „aki kifordított subában, papucsban, hosszúszerű pipával s esernyővel lovagol“, mert hát a lovaglási sport ilyenén kultiválása, meghibbant észjárásra vall. Azóta eltelt egy pár évtized, az utolsókiból első, a hülyékből okosak lettek, s ma már egy egész vármegye állandó választmánya lesi a bácsi ajkát, amely többnyire helyeslésre nyílik fel, különösen pedig akkor, midőn évtizedes praxisában még elő nem fordult jogi eset, a „kónyaszéki egyetemen“ szerzett ismereteit némileg összekuszálja. A „bácsi“ azonban nem mindig következetes, nem különösen akkor, midőn egészen friss keletű legújabb politikai pártállásáról van szó. Ily esetben az „emlékezet“ cserben hagyja, s csinálja azt a manővert, amelyet részére kijelölnek. Ez az eset úgy s akkor történt, midőn a legutóbbi közgyűlésen a gyűlés állítólagosan szabálytalanul történt összehívása ohajtott behoznivalatni. A „bácsi“ dacára hogy 30 év óta az volt a gyakorlat, melyszerint a főszolgabíró megbízásából az előjáróság hívta össze a közgyűlést, midőn a vezetők részéről a „műfel-

háborodásra“ az intés megadatott, tüntetőleg eltávoztak a teremből, persze a legközelebbi visszatérésre irányuló elhatározással. Bácsi! bácsi! mért nem marad maga következetes, mert hát látja nem méltó egy nagy „bírodalom“ tulajdonosához, a „megyei állandó választmány több mint 30 évi tagjához“, ha rásütik, hogy akkor s úgy tud emlékezni, amint éppen a szájába rágiák. Jövőre ajánljuk azt a kurát, amelyet Nácinak a „Pesti Hírlap“, — szerelmi csalódásai folytán létrejött kedélyállapota kigyógyítására — rendelt.

A „türelmesség“ a „szabad akarat nyilvánításának“ látszólagos korszakát éljük. Minden téren érvényesül az egymás véleménye iránti tisztelet (?). A türelmesség legszebb példáját látjuk egy helyi közhivatalnál, amelynek hivatal-szolgája minden befolyástól s felső nyomástól menten, nyílt téren, az Isten szabad ege alatt, felemelt fővel s a meggyőződés egész hevével vallja, hirdeti azon elveket, amelyek az „egyenlőség fogalmához“ oly közel fekszenek. Uraim egyet elismerem, s készséggel meghajtom fejem ezen valóban dicséretre méltó eljárás, annál is inkább, mert ma úgy látjuk, hogy a „türelmesség“ a „szabad vélemény nyilváníthatás“ csak egy felesleges cafrangja a „hajdan még liberális“-nak ismert, de a „coalitio“ tündér jelmezei között már „ócskává“ lett nagy eszméknek, s még megérjük, hogy ha nem is Arbuez Péter, de a Zsigmond császár és király életében működött, s a „Hussiták“ kiirtására egybehívott törvényszék azon felfogása érvényesül, hogy „jót, helyeset, üdvöset“ csakis akkor s úgy le-

het cselekedni, ha a világegyetem egy por-szeme, mindnyájunk édes anyja, a föld hatalmasai annak megcselekvésére felhatalmazást adnak. Azt mondják, hogy a természetben nincs ugrás. Dehogy nincs, csak figyelje meg bárki a mi viszonyainkat, mily szépen ugrunk mi, nem ugyan az ideális magaslatok felé, hanem hátra a „reakció“ felé.

A lefolyt hét 2 fontos eseménnyel záródik. Egyik a községi, másik a törvényhatósági képviselői választás. Küzdelemről szó sem lehetett, s éppen azért nem értjük, hogy akkor, midőn a győzelmes hadsereg hadi értesülései a láthatáron az ellenséges táborról csak a leszerelés megnyugvást keltő funkcióját konstatálhatták, mi az ördögért mozgósították a faltörő „Armstrong“ ágyúkat, mikor egy kis defilozás is elegendő lett volna. Tökéletesen elég volt — mint az eredmény is mutatja — a „lyuk“ elméletének ad personam történet ismertetése, annál is inkább, mert élénk emlékezetében van még a közönségnek ama szónoklat, amely a „bécsi hideg szélre“ vonatkoztatva, Kossuth Lajos dicőült szellemét s annak egyedüli letéteményesét rendelte biztos védszerűl. Igaz ugyan, hogy a tetszés nyilvánítás komikus volt, mert hát a halott nevének említésekor felhőt repesztő „éljen“, s az élő nevének hangoztatásakor a „nyugodjék békével“ kijelentés döbbszent meg mindenkit, de hát ne csodálkozzunk azon, hiszen ugyanaz a nép gr. Zichy Nándor ó excellenciája s társai által a néppárt érdekében itt megtartott népgyűlés alkalmával egyéb tekintély hiányában az „ördögöt“ is megéljenzte.

Martyrus.

Teljesen ártalmatlan arcszépiítő szer a „Kamilla krém.“ Hatása bámmulatos. Ára 1 korona. Kapható kizárólag a készítőnél: Balkányi Lajos a „Megváltó“-hoz címzett gyógyszerfárában Csongrádon. (Hasonmenű, de értéktelen készítményektől óvakodjunk.)

közül egyhangúlag Bozóky Sándort választotta meg. Az ekként megüresedett irnoki állásra pedig szintén egyhangúlag Mísey Béla lett alkalmazva.

Ifj. Piroska István anyakönyvvezető kérelme pártolól fog az illetékes miniszteriumhoz felterjesztetni.

A nagyréti pótköltségvetés egy új lejáró út elkészítésére vonatkozólag elfogadtattott.

Forgó G. István terhére kirótt közmunka, a hivatalos vizsgálat beigazolása szerint mint téves kirovás töröltetni határozottatott. Szőke László fizetési előleg iránti kérelmével elutasítottatott.

Hubert János cukrász kérelme a népkertben kizárólagos elárúsítási engedély iránt, nem fogadtattott el.

—h.

Felhívás előfizetésre.

1905. július hó 1-jével új előfizetést nyitunk lapunkra.

Az előfizetési ár helyben házhoz hordva, vagy vidékre postán küldve:

Egész évre 4 korona.

Fél évre 2 korona.

Negyed évre 1 korona.

Tisztelettel kérjük azon igentisztelt előfizetőinket, kiknek előfizetése a folyó hó végével lejár, hogy azt mielőbb megújítani sziveskedjenek, nehogy a lap küldése fenakadást szenvedjen.

Lakóhelyváltozás esetén arra kérjük tisztelt előfizetőinket, miszerint új címüket idejekorán közöljék velünk, hogy a kézbesítés körül származó zavarok elkerülhetők legyenek.

Előfizetéseket mindennap elfogad

a Csongrádi Ujság
kiadóhivatala.

HIREK.

— **Istentisztelet.** Ma vasárnap délután fél 3 órakor a polgári leányiskola rajztermében református istentisztelet tartatik.

— **Záróünnepély.** Bezárultak az iskolák kapui: tanító és tanítvány élvezik a nyugalom napjait. Az elemi és polgári iskolák ünnepélyes záróünnepélyvel fejezik be a tanévet. Az elemi iskolában f. hó 22-én, a polgári fiú- és leányiskolákban pedig ma tartatik a záróünnepély, amidőn mindkét helyen az idejében elkészült értesítők kiosztatnak. A polgári leányiskola gazdag záróünnep műsora a következő: 1. „Hymnus”. Éneklük a növendékek. 2. Igazgató éves jelentése az 1904—905. tanév eseményeiről. 3. „Diákpanasz”. Szavalja: Faragó Margit. 4. „János vitéz” (részlet). Éneklük a tanulók. 5. „Tarka madár”. Szavalja: Weisz Erzsébet. 6. „Éji látogatás”. Szavalja: Sövényházy Julianna, zongorán kíséri: Szokoly Mária. 7. „Kék nefelejts”. Éneklük a növendékek. 8. „Utolsó vágy”. Szavalja: Turcsányi Erzsébet. 9. Bucsú beszéd, mondja: Gyovai Mária. 10. „Bucsú az iskolától”. Éneklük a tanulók. 11. Jutalmak kiosztása. 12. „Rákóczi induló”. Éneklük a tanulók.

— **Gondnoksági elnök.** Réti Ferenc ügyvéd lemondása folytán megüresedett állami iskolai gondnoksági tisztségre **Sóhlya Gyula** főjegyző nevezett ki. Helyére pedig dr. Szarka Mihály ügyvéd lépett.

— **Földmivelők állami nyugdíja és biztosítása.** A jobbágyság felszabadításának előharcosa volt Fáy András és Bezerédj István. E két nagy ember családja mai napig megőrizte szeretetét a nép iránt. Fáy András volt az, aki a takarékosra is először adott példát honfitársainak és megalapította az első takarékpénztárt Pest városában. Dr. Fáy Gyula az ő véréből való vér, az állami biztosításnak lelkes híve, előharcosa, mint a gazdasági munkás- és segítő pénztárnak ügyvezető igazgatója, ma délelőtt fogja tartani a népgyűlésben ismerte-

tését erről az üdvös intézményről, mely első lépése a törvényhozásnak azon az úton, amelyre a jobbágyság felszabadításakor azonnal rákellett volna lépnie: t. i. biztosítani a föld népet, gondoskodni az ő nyugdíjokról, az ő gyógyításukról, az ő haláluk esetén családjukról.

— **Ártézi fürdő.** A helybeli gőz- és kádfürdő tulajdonosai a közönség több oldalról jövő óhajának eleget teendő, a nyári hónapok alatt (már a mai vasárnaptól kezdve) szeptember végéig ünnep és vasárnap egész napon át gőzfürdőjüket mint 22 R. fok hőmérsékű ártézi fürdőt (zuhanyhasználat) boesátják a közönség rendelkezésére és pedig délelőtt a nőknek, délután a férfiaknak 50 fillér díj mellett ruhával és lepedővel együtt. A kádfürdők ugyanakkor szintén egész napon át a rendes 80 fillér díj mellett úgy nők, mint férfiak által használhatók. Ünnep- és vasárnap délután a fürdőkeri vendéglőben az I. zenekar játszik.

— **Circus varieté.** A hét folyamán egy cirkusz társaság ütött tanyát a piactéren. Sok ügyes mutatványai közül dieséretet érdemel a bicikliző apró gyereknép, kik közül olyik még alig 4 éves és már nyaktörő mutatványokat produkál.

— **Tűz.** F. hó 18-án, vasárnap éjjel tüzet jelzett a toronyőr. Sebők Lajos sugár-utcai háza égett le. A gyorsan kivontult tűzoltóság megakadályozta a tűz tovaterjedését.

— **Állatgészségügy.** Megyénk területén a legtöbb hivatalos kimutatás szerint a következő helyeken fordultak elő állati betegségek: Veszettség Csongrádon és Sövényházán; ragadós száj- és körömfájás Szegváron; rühkór Csongrádon; sertésorbán Horgoson, Kiskundorosmán, Fábiansztyenyén, Nagymágocon, Szegváron és Szentesen; sertésvész Sövényházán és Nagymágocon.

— **Az emigránsok a magyar helyzetről.** Az amerikai magyarság éber figyelemmel kíséri a magyar helyzet alakulását és hírlapjainak hasábjában szólaltatja meg a nevesebb emigránsokat. Az amerikai magyarság nevezte, Madarász László, Magyarország egykori rendőrnagyszája, Madarász József képviselőnek bátyja, a St. Louisban megjelenő képes magyar folyóiratban, az „Uj Világ”-ban szolal meg és rendkívül érdekes cikkben von parhuzamot a 48-as idők és a mai napok között. Az agg emigráns szeptember hó 22-én fogja 94-ik életévét betölteni és nemrég fejezte be a 48-as eseményekről írt történelmi becsü emlékiratát, a melyből az „Uj Világ” temérdek érdekes részt fog közölni. Az „Uj Világ”-nak, mely oly magas művészi kivitellel és izléssel van kiállítva, most jelent meg az ötödik száma gyönyörű színes borítékkal és háttalppal, temérdek szingzag illusztrációval. A lap kiadótulajdonosa Solymossy Olivér, áldozatokat nem kímél és az „Uj Világ”-ot irodalmi és művészi magaslapon tartja. Az „Uj Világ” legutóbbi számában közfeltűnére számítható cikket látunk Németh Péter szerkesztő tollából, aki a Fairport Harboron együtt élő magyar és finn koloniaról mond el rendkívül érdekes dolgokat. A címlapon az arkadijai fenyvesek ölen lerohanó vizesét látjuk, mely csak egy mérföldnyi távolságra van az új magyar farmer városoktól. A színes címlapon kívül érdekes képeket látunk a chicagói véres fuvaros sztrájkáról, a regényes Ha-Ha Tonka tó vidékéről, a „kacagó víz” és a „lakodalmos barlang” tündérszép tájairól, a magyar telepről és az Amerikába önzölő bevándorlókról. Az „Uj Világ” kiadóhivatala, St. Louis, Mo., Amerika, Box 1385, címen van és egész évre 10 koronáért küldi ezt a gyönyörű újságot. Mutatványszám ingyen.

— **Hölgyeket és férfiakat egyaránt érdekel.** Hogy a Balkányi-féle **Kamilla crême** az egyedüli biztos szer szeplő, májfolt, pattanások, bőrvörösség és egyáltalában mindennemű bőrtisztatlanság ellen, azt a mindennap érkező elismerő levelek bizonyítják.

Tek. Gyógyszerész úr! Már igen sok szépítő szert használtam, tehát már jártas is vagyok ezen dolgokban és így bátran megírom, hogy a **Kamilla hajszesz** a hajhullásnál megfizethetetlen. A **Kamilla crême** az ember arcáról és kezéről úgy viszi le a szeplőt, foltokat és oly bársónymává varázsolja, hogy az esoda. Általam nagyon sok megrendelést fog kapni, mert tudják, hogy öntől hozatom a Kamilla hajszeszt és Kamilla crémet. Utánvétel mellett küldjön még egy tégely Kamilla crémet és egy darab Kamilla szappant is. Üdvözlé K. B.-né.

Tisztelt Gyógyszerész úr! Mióta az Ön Kamilla crémjét használjuk, azóta egészen bátran dolgozunk a mezőn. Nem pedig úgy, mint azt annak előtte tettük, hogy bekötöttük az egész arcunkat és majdnem megfúladtunk a hőségűtől. Most már tiszta arcunk van és mégis kint dolgozunk a mezőn, de ezt csakis az Ön Kamilla crémjének köszönjük, mert nemesak eltávolította a barna foltokat, szelkifüvészeket arcunkról, hanem meg is védi a nap káros behatásaitól. Fogadja mindezekért a mezőn dolgozó lányok köszönetét és halálját is, a többi leányoknak is tudomására adjuk, hogyan lehet ezután már kényelmesen és bátran dolgozni. Vasárnap bejövünk a városba és akkor majd bevásárolunk. Tisztelettel N. N.

Tek. Gyógyszerész úr! Az újságokban hirdett esoda dolgokban nem hittem soha, a **Kamilla crémet** és **Kamilla szappant** is csak azért rendeltem meg, mert több oldalról azt állították, hogy ezek a legjobb bőrpoló és szépítő szerek. Most már tapasztalathoz mondhatom, hogy ezek az állítások igazak és igyekeztem én is tovább terjeszteni hölgyismerőseim között. Egyelőre csak 2 tégely Kamilla crémet és 1 drb Kamilla szappant kerek postafordultával. Tisztelettel Z. S.-né.

Tisztelt Gyógyszerész úr! Készséggel igazolom, hogy a **Kamilla crême** és **Kamilla szappannak** 6 napi használata után nagy májfoltjaimat elvesztettem. Tisztelettel Dr. F. G.-né.

Egy tégely **Kamilla crême** 1 korona. Egy darab **Kamilla szappan** 50 fillér. Egy üveg **Kamilla hajszesz** 1 korona. Egy doboz **Kamilla hölgyör** (három színben) 1 korona. Leírás vagy használati utasítás mellékelve. Kapható és postán megrendelhető: **Balkányi Lajos** „Mégváltó” gyógyszerzetárában **Csongrádon** (Szivák-tér.)

— **A Polgár** politikai napilap. Főszerkesztő: dr. Vázsonyi Vilmos országgyűlési képviselő, aki publicistikai munkásságát kizárólag e lapnak fogja szentelni. Az egyenlő jogon, az általános kulturán és a gazdasági igazságon felépült magyar népállam, a polgári Magyarország: az ideál, melyet „A Polgár” szolgálni akar. Gyarapítani a lehangyolott polgári önértéket, terjeszteni a népjogi tisztelét, kitépni a reakció minden fajtajának gyökerét, támogatni a politikai és gazdasági felszabadulásra törekvő rétegeket, küzdeni az osztályállam maradványai ellen: ez „A Polgár” politikai hitvallása. Fegyvere az alkat nem ismerő radikális igazság, melyet a közélet és a társadalom minden terén érvényesíteni kíván. De a radikalizmust soha sem fogja keresni a hang durvaságában, mindig csupán a meggyőződés erejében. E cél elérésében, a lap főszerkesztőjét, dr. Vázsonyi Vilmost, a publicista és szépirodalom legjelesebb munkásai támogatják. „A Polgár” rendes munkatársai: Ifjabb Ábrányi Kornél (vezérecikk és tárca), dr. Acél Endre, Adorján Andor, Barabás Ferenc (vasuti ügyek), dr. Báltaszéki Lajos, dr. Benedek János (vezérecikk és tárca), dr. Besnyő Béla, dr. Bródy Ernő, Bródy Sándor (vezérecikk és tárca), Palotai Hugó, Berkes Imre, Csergő Hugó (telelős szerkesztő), Greiner Jenő, dr. Kreutzer Lipót, Krudy Gyula (tárca), László Terka (tárca), dr. Molnár Jenő, Nagy Endre, dr. Oláh Gyula, dr. Rác Dezső, Serény Aladár, Szász Zoltán (tárca), Székula Jenő, dr. Szirmai Albert, Turtsányi Pál (vasuti ügyek), dr. Vázsonyi Vilmos (főszerkesztő). „A Polgár”-ban szabad szellemű, teljesen független, demokratikus irányú, irodalmi színvonalon álló napilapot kap az olvasó. „A Polgár” teljes tájékoztatást ad a politika, az irodalom, a művészet, a gazdasági élet és a társadalom minden mozzanatáról és legelőbb ilyen terjedelmű napilap, mert „A Polgár” egyes száma a fővárosban és vidéken 2 krajár (négy fillér). Előfizetési árai pedig a következők: egész évre 16 korona, fél évre 8 korona, negyed évre 4 korona, egy hónapra 1 korona 40 fillér. „A Polgár” megjelenik minden nap reggel, ünnep és vasárnap után is. Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI., Eötvös-utca 37.

TANÜGY.

Értesítő. A csongrádi állami polgári leányiskola értesítője csinos kiállításban lapunk nyomdájából került ki. Az értesítőt **Sövényházy Antal** igazgató nagy gondnal szerkesztette meg; látszik minden mondatán, hogy az ügy iránti szeretet vezette tollát és a leánynevelés legfőbb gondját képezi. A vezető cikkben, ha jól sejtjük, **Mészáros Annuska** gazdasági szaktanítónő értekezik szakavatott tollal a kertgazdaságot fontos-ságáról a polgári leányiskolában. — Az állami polgári leányiskola tanulóinak létszáma a lefolyt tanévben 96 volt, — kikről a tanterület az igazgató vezetése alatt atyailag gondoskodott, hogy ne csak értelmi képességet fejlessze, hanem nevelésére is jótékony hatással legyen. Kedves közvetlenséggel emlékezik meg a szerkesztő-igazgató a tanulmányi kirándulásokról és a tanulók előtt örökké kedves majális ünnepélyről. Az intézet iránti jótékonyágukat kimutatták: a Lampel-cég, Balkányi Lajos, dr. Kone Mihály és a Csongrád és Vidéki takarékpénztár. A tanulásbeli előmenetelt tekintve az eredmény kielégítőnek mondható, amennyiben összesen 4 növendék bukott meg egy-két tárgyból, de a jövő tanév elején pótvizsgát ezek is tehetnek. A szer-tárak és könyvtárak gyarapodásánál öröndetes haladás észlelhető. A jövő tanévi beírások szeptember 1—5 napjain eszközöltenek az igazgatói hivatalban. Tandíj egész évre 10 korona. Az értesítő, mely bő felvilágosítást nyújt az iskola beléletéről, arról győz meg bennünket, hogy az intézet tanulóinak szakavatott felügyelet mellett, kellő értelmi nevelést nyerne magasztos hivatásukhoz.

x.

Kiadók és laptulajdonosok: **BOZÓ ÉS JUSTIN.**

Bozó és Justin könyvnyomdája.

A híres törzsorvos dr. Schmidt-féle

FÜL-OLAJ

eltávolít gyorsan és tökéletesen sükedtséget, fülfolyást, fülzúgást és nagyothallást még idült esetekben is. Megrendelhetni csakis **Török József** gyógyszerzetárában **Budapest, Király-u. 12.** Egy üvegnek ára használati utasítással együtt 4 korona.

Legjobb
szépitőszert!
Hölgyek
részére
nélkülözhe-
tetlen!

A női szépség elérésére, tökéletesíté- sére és fentartására

legkittünőbb és legbizto-
sabb a vegytiszta, sem
higanyt, sem ólmot
nem tartalmazó, tel-
jesen ártalmatlan,
minden gyógyszer-
tárban, drogériá-
ban és illatszer-
kereskedésben
kapható

Ezen
világhírű
arckenőcs
eltávolít
széplőt, máj-
foltot, pattan-
ást, miteszert
és más minden
bőrbajt, sőt rán-
csokat, himlőhelye-
ket is, az arcot fe-
hérré, simává és üdö-
vé varázsolja.

Ara: kis tégely 1 kor.,
nagy 2 k., Margit hölgy-
por (3-féleszínben) 1.20 k.,
Margit szappan 70 fill., Mar-
git fogpép (Zahnpaste) 1 kor.,
Margit arcvíz 1 kor.

Postán utánvétellel vagy a pénz
előzetes beküldése után küldi
a készítő:

FÖLDES KELEMEN
gyógyszerész, Arad.

Főraktár Csongrádon:
Balkányi Lajos, Barna Henrik és
Wiesner Lajos gyógyszerárában.

FÖLDES-
MARGIT-CRÈME

Csodás,
gyors és biz-
tos hatású.

Törv. védve.
Óvakodjunk
utánzatoktól!

Iszákosság nincs többé!

Kívánatra bárkinek bérmentesen küldünk egy pró-
bát a COZAPORBól. Kávé, tea, étel vagy szeszes
italban egyformán adható az ivó tudta nélkül.

A COZAPOR többet ér, mint a világ
minden szöbészede a tartózkodásról,
mert csodahatása ellenszenvessé teszi
az iszákosság a szeszes italt. A COZA
oly esendesen és biztosan hat, hogy
azt feleség, testvér, avagy gyermek
egyaránt, az ivónak tudta nélkül ad-
hatja és az illető még csak nem is
sejti, mi okozta javulását.

COZA a családok ezreit békítette ki
ismét, sok sok ezer férfit a szegény és
beestelenségtől megmentett, kik később
józan polgárok és ügyes üzletemberek
lettek. Temérdek fiatal embert a jó
útra és szerencséjéhez segített és sok
embernek életét számos évvel meg-
hosszabbította.

Az intézet, mely a COZAPOR tulaj-
donosa, mindazoknak, kik kívánják,
egy próbaadagot és egy köszönő írá-
sokkal tett könyvet díj és költségmentesen küld, hogy így
bárki meggyőződhesen biztos hatásáról. Kezességünk,
hogy az egészségre teljesen ártalmatlan.

INGYEN PRÓBA 363 sz.
Vágja ki ezen szelvényt és
küldje meg ma az intézetnek.
(Levelek 25 fill. levelezőlapok
10 fillérré bérmentesítendőek.)

COZA INSTITUTE
(Dept. 363),
62, Chancery Lane
London, Anglia.

A vidéken lakó családoknak
mellőzhetetlen
a higiénikus és teljesen szagtalan
osasz. és kir. szabadalmazott

szobakloset,

mely mint elegáns bútor darab, bármilyen lakásban
elhelyezhető.

Jetentoló kocsik

lyc. köpcseszék

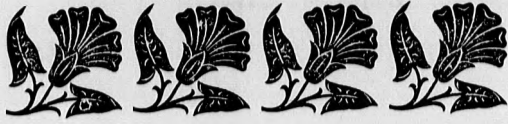
Sidertek és irrigatorok

mosdó- és fürdőládák.

pes árjegyzéket ingyen és bér-
mentve küld

GUTTMANN L.
closet-gyár

Budapest, IV., Varosház utca 2. szám
(Köszöni Lajos-utca sarkán.)

A POLGÁR

politikai napilap.

Főszerkesztő: DR. VÁZSONYI VILMOS
országgyűlési képviselő.

Megjelenik minden nap reggel legalább 16 oldalon.

Egyes száma 2 krajcár (4 fillér.)

A Polgár a legolcsóbb, igazi radikális, szókimondó,
irodalmi színvonalon álló és tartalmas ujság, mely
teljes kimerítő krónikáját adja a napnak.

A Polgár politikai cikkeit dr. Vázsonyi Vilmos, ifj.
Ábrányi Kornél, Benedek János stb. írják.

A Polgár tárcarovatában elsőrangú hazai és kül-
földi elbeszéléink novelláit találja az olvasó.

A Polgár tartalma élénk és tarka. Hírei és tudósi-
tásai megbízhatók és kimerítőek.

A Polgár fölöslegessé teszi minden más lap olva-
sását.

Ily gazdag élénk tartalma mellett is
A Polgár egyes száma 2 krajcár.

Kapható mindenütt, az utcán is és az összes
ujsgélarúszító helyeken.

Előfizetési árak:

Egy évre 16 korona. Negyed évre 4 korona.
Fél évre 8 korona. Egy hónapra 1 K 40 f.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: BUDAPEST,
VI. Eötvös-utca 37.

Fűszer- kereskedésbe

fiatal segéd azonnal felvé-
tetik. Ugyanoda egy jó ház-
ból való fiú tanoncul keres-
tetik. Cim a kiadóhivatalban.

Ujdonság!

Még eddig nem létezett!

A „Progress“ egészségi szivarkahüvely

a legjobb a maga nemében, mely a betegségek átszarmazásától vagy átöröklé-
sétől megóvja az embert, mert készítettése a munkáskéztől érintetlen marad.

A „Progress“ egészségi szivarkahüvely

önműködő módon a gép által teljesen elkészül, varratik, nyomattatik és szopó-
kával elláttatik; — a nikotint felszívó gyapottal készen kerül ki a gépből és a
gép maga rakja dobozba.

A „Progress“ egészségi szivarkahüvely

a legjobb papirból készül, mely nem alszik el, enyhén füstöl és nikotin-mentes.

Főraktár Csongrád és vidéke részére:

Bozó és Justinnál Csongrád Szentháromság-tér 2. sz.

Egy jó családból való fiú
Váradi Jakab üzletébe tanulónak
felvétetik.

Állandóan óriási választék!

Ne vegyen addig senki

képes levelező lapot,

míg BOZÓ ÉS JUSTIN (Csongrád
Szentháromság-tér 2. szám alatti)
üzletében kapható művészi kivitelű
levelező lapokat meg nem tekintette,
mert csupán ott van a legnagyobb
választék bromeziüst női- és gyer-
mekképek, tájképek, virág- és gyü-
mölcsképek, sorozatképek, továbbá
= alkalmi és tréfás képekből. =

Olcsó árak!

Pontos kiszolgálás!

Folyton a legszebb ujdonságok!